

FREE/OPEN SOURCE SOFTWARE: KRÁL JE MRTEV, AŽ ŽIJE KRÁL!

FILIP HORÁK

Masarykova univerzita

Abstract in original language

Příspěvek se věnuje problematice free a open-source softwaru se zaměřením na českou právní úpravu. Na příkladu veřejné licence GNU GPL jsou demonstrována úskalí smluvního typu, odpovědnosti za vady, vynutitelnosti souvisejících práv u soudu a rozdíly oproti proprietárnímu softwaru. Práce obsahuje i exkurz do relevantní zahraniční judikatury a předpověď budoucího vývoje s ohledem na mimoprávní faktory.

Key words in original language

ochrana software, FOSS, veřejné softwarové licence, odpovědnost za vady

Abstract

This paper deals with legal aspects of free and open-source software and the way how they are reflected in domestic law. The problems of liability or enforceability are demonstrated especially on the example of GNU General Public License and are compared with features of the proprietary software. The text contains also USA and German courts' rulings and prediction of possible FOSS development and perspectives in the near future

Key words

software protection, FOSS, licenses, GNU GPL, liability

Obsah

1. Úvod 3
2. Stručná historie ochrany softwaru 4
3. Free a Open source software 6
  - 3.1. Free software 7
  - 3.2. Open source software 8
4. Veřejné softwarové licence 9
  - 4.1. GNU General Public License 11
    - 4.1.1. Licence či smlouva? 11
    - 4.1.2. Odpovědnost za vady 12

4.1.3. Právní relevance GNU GPL v zrcadle judikatury 14

5. Perspektiva FOSS 17

6. Závěr 19

Seznam použitých zdrojů 20

1. Úvod

V poslední době se čím dál více českých právníků začíná zaobírat oblastí, kterou domácí právo zatím reflektuje jen velmi nedostatečně. Řeč je o právních aspektech ochrany počítačových programů. Zatímco západní právní věda už stihla (respektive byla nucena) vyprodukovat na toto téma určité koncepce, v českém právním prostředí se jedná o fenomén v podstatě nový. Cílem této práce je souhrnně představit vývoj pojetí ochrany počítačových programů a upozornit na problematická místa současné i zamýšlené právní úpravy, a to především s ohledem na free a open-source software.

Problematika tvorby, distribuce a ochrany softwaru se může zdát výlučnou záležitostí počítačových odborníků a informatiky, avšak nic není vzdálenějšího pravdě. Překotný vývoj softwaru a výpočetních technologiích obecně, přinesl řadu problémů i inspirací do oborů zdánlivě naprosto nesouvisejících. Tak například sociologové na základě většinou kolektivní tvorby svobodného softwaru analyzují fungování samotné demokracie, filosofové s právníky si lámou hlavou nad proměnou a významem pojmu duševního vlastnictví, ekonomy zase zaujala nesmírná atraktivnost hnutí svobodného softwaru pro nadnárodní korporace jako Microsoft či IBM. Z toho vyplývá, že (svobodný) software v sobě ukrývá enormní potenciál. Čím je to zapříčiněno a jak se situace může vyvinout v budoucnosti, se pokusím popsat na následujících stránkách. Lze totiž říci, že významnou roli při dalším rozvoji FOSS budou hrát právě právníci, kteří jsou vzhledem ke specifickému charakteru FOSS nezbytnými pomocníky programátorů a vývojářů tohoto druhu počítačových programů.

Hned na úvod je nutné ujasnit si některé pojmy, kterých bude v textu dále užíváno. Právě s ohledem na skutečnost, že v České republice je toto téma teprve na prahu veřejné diskuse, neexistuje ani ucelená (pokud vůbec nějaká) terminologie. Především proto následující, výrazů software a počítačový program užívám, přes spíše technické nuance, jako synonym, software chráněný copyrihtem nazývám zkomoleninou anglického termínu „proprietary“ jako proprietární, pro hlavní objekt zájmu a výzkumu, tedy free a open-source

software budu nejčastěji používat zkratku FOSS (Free/Open Source Software) nebo ne úplně výstižné spojení „svobodný software“. Všechny uvedené termíny budou na následujících stránkách samozřejmě náležitě vysvětleny.

2. Stručná historie ochrany softwaru

Přestože zmapování vývoje copyrightu, patentů a ostatních druhů ochrany počítačových programů není hlavní náplní této práce, považuji za nutné učinit alespoň krátký přehled. Za první právní úpravu autorského práva je všeobecně považován The Statute of Anne (též Copyright Act), který byl uzákoněn roku 1709 ve Velké Británii. Původním předmětem ochrany byla práva knižních nakladatelů, postupně se pod rozsah této normy subsumovala odvozená díla jako například překlady, mapy, fotografie a na konci tohoto dlouhého výčtu stojí i počítačové programy.¹ Svou cestu do USA si tento legislativní akt v téměř nezměněné podobě našel roku 1790, americký Copyright Act umožňoval udílení copyrightů a patentů na omezenou dobu v zájmu veřejného blaha a rozvoje věd a užitných umění.

Zásadním novodobým pokusem o upravení právního postavení softwaru je Software Copyright Act z roku 1980. Dá se říci, že ve Spojených státech jako první pochopili, že problematika ochrany počítačových programů přesahuje omezené možnosti dosavadních koncepcí duševního vlastnictví, ovšem ani jejich pojetí nepřineslo do řad právníků a programátorů žádné zlepšení poměrů. Někteří autoři, jako třeba Karen Lynne Durell, zastávají názor, že žádná ze současných koncepcí ani zdaleka nevystihuje mimořádně složitou povahu softwaru a volají po vytvoření zcela nového systému ochrany.²

Velmi zjednodušeně lze říci, že v evropském prostoru je jednoznačně upřednostňována ochrana prostřednictvím autorského práva, zatímco pro USA je typická patentová ochrana. Evropské pojetí se zakládá na pojetí počítačového programu jako literárního díla, což je dáno zřejmě historickými důvody, kdy se vývoj relativně primitivního softwaru opravdu nejvíce podobal práci literáta. Tak či onak, tento přístup se zrcadlí ve všech významných mezinárodních dokumentech, týkajících se práv duševního

---

¹History of copyright law, Wikipedia, dostupný z http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_copyright_law (cit. 10. února 2011)

²Lynne Durell, Karen, IP Protection or Computer Software: How Much and What Form is Effective?, *International Journal of Law and Information Technology*, Oxford University Press 2000, Roč. 8, č. 3, str. 231-262

vlastnictví. Poslední významná dohoda WIPO Copyright Treaty³, přijatá roku 1996, stejně jako o dva roky starší dohoda TRIPS⁴, zastřešená WTO (World Trade Organization, Světová obchodní organizace), odkazuje ve svém článku 4, respektive 10, na článek 2 Bernské úmluvy, jejíž základy byly položeny již v roce 1886. V něm se hovoří právě o ochraně literárních a uměleckých děl, vedle kterých byl počítačový program legislativně zařazen. To je nakonec potvrzeno i směrnicí 2009/24/ES, v jejímž prvním článku čteme, že „V souladu s ustanoveními této směrnice chrání členské státy počítačové programy autorskými právy stejně jako literární díla ve smyslu Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl.“⁵ Česká republika se s tímto požadavkem vyrovnává v §2 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon), který říká „Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem.“

Na závěr se vraťme k oné dichotomii v patentové ochraně softwaru. Zatímco ve Spojených státech se udělují tyto patenty naprosto běžně, v Evropě stanovila roku 1973 Evropská patentová úmluva, že počítačový program „jako takový“ patentovatelný není.⁶ Situace se však vyvinula tak, že i Evropský patentový úřad začal udělovat patenty, avšak pouze „vynálezům implementovaných počítačem“, tzn. většinou technickým zařízením, jejichž fungování je zajištěno počítačovým programem. Jako příklad lze uvést brzdové systémy v automobilech (především ABS), ale také by se mohlo jednat o program chytré pračky. Přestože tyto patenty začal EPO vydávat, jejich závaznost a vynutitelnost před národními soudy je mizivá. Pokusem změnit tuto situaci byla směrnice EU 2002/0047, která se přímo týkala patentovatelnosti počítačových programů a vynálezů

---

³WIPO Copyright Treaty, WIPO, přijato 20. 12. 1996, plné znění dostupné na http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/trtdocs_wo033.html#P56_5626 (cit. 10. února 2011)

⁴TRIPS, WTO, přijato 15. 4. 1994, plné znění dostupné na http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/t_agm0_e.htm (cit. 10. února 2011)

⁵Nárh směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES, Databáze EUR-Lex, dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/Notice.domode=dbl&lang=cs&lng1=cs,en&lng2=bg,cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv,&val=494692:cs&page=1&hwords=> (cit. 10. února 2011)

⁶The European Patent Convention, EPO, přijato 5. 10. 1973. Ustanovení úmluvy dostupné na stránkách Evropského patentového úřadu <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/epc/2010/e/ar52.html> (cit. 10. února 2011)

implementovaných počítačem. Tento návrh však zvedl takovou vlnu odporu a kritiky, že byl 6. července 2005 v Evropském parlamentu zamítnut v poměru 648 ku 14.⁷ Četné příklady zneužití této ochrany v USA, značná ekonomická nevýhodnost a odpor četných skupin (komunita FOSS, menší vývojáři proprietárního softwaru i obchodníci) zapříčinil krach této iniciativy. V současné době je tedy na evropském kontinentu dominantní nadále ochrana autorským právem, o ochraně softwaru jako obchodního tajemství se nebudu věnovat s ohledem na zaměření práce.

3. Free a Open source software

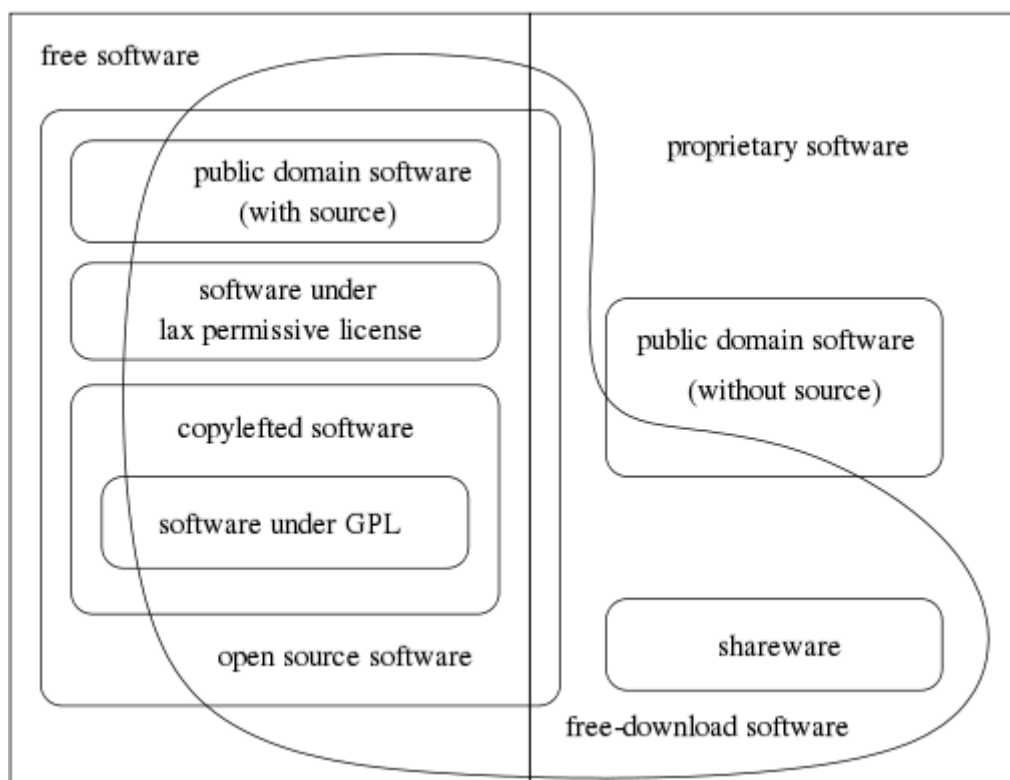
„To, co děláte, je zločin.“ Bill Gates 1976⁸

V této kapitole bude vysvětlen ústřední pojem celé práce a zároveň musí být odlišeny dva velmi podobné druhy svobodného softwaru. Toto rozdělení je v podstatě malicherné neboť obsah těchto pojmů se velmi často kryje, avšak slouží jako základ popisu dvou různých organizací, které přes vzájemnou averzi sledují stejný cíl a udávají tak směr celého FOSS hnutí. Jedná se o Free Software Foundation (FSF, Hnutí svobodného softwaru) a Open Source Initiative (OSI).

---

⁷Vývoj této kauzy na Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Proposed_directive_on_the_patentability_of_computer-implemented_inventions (cit. 10. února 2011)

⁸ Berry, David M., Copy, rip, burn, The Politics of Copyleft and Open Source, Pluto Press, 2008. str. 100

Zdroj: <http://www.gnu.org/philosophy/category.png> (14. února 2010)

Z přehledné tabulky vyplývá, že představa široké veřejnosti, která si FOSS spojuje především s tím, že je zdarma, je mylná. Přestože jde o jeden z častých a charakteristických znaků, nelze ani o volně a zdarma stažitelném programu tvrdit, že se jedná o svobodný software. O tom mluvíme, pokud daný počítačový program splňuje určité podmínky, které na něj klade jedno ze dvou už zmíněných hnutí.

3.1. Free software

Vzhledem k tomu, že spojení „svobodný software“ užívám jako souhrnného označení pro free i open source software a spojení „volný software“ je značně zavádějící, budu užívat pro pojmenování anglického spojení „free software“.

Free softwarová komunita se objevila na počátku osmdesátých let okolo zakladatele Free Software Foundation (FSF), aktivisty Richarda Stallmana. Organizovanou podobu ve formě FSF získala v roce 1985, tedy

pět let poté, co byl vešel v USA v účinnost Copyright Act, spolu s ním se totiž začalo zvyšovat povědomí firem jako IBM o důležitosti a ekonomické využitelnosti ochrany softwaru. Značná část studentů (hackerů)⁹ na Massachusetts Institute of Technology (MIT), mezi které patřil právě Stallman, si velmi brzy uvědomila, že nový přístup s sebou přináší řadu úskalí. Jejich zažitý přístup sdílení znalostí a spolupráce byl komplikován naprosto opačným postupem vydavatelů softwaru, kteří jeho taje začali před světem uzavírat. Světlo světa tak spatřily čtyři základní svobody (práva, chcete-li) uživatele, které by mu měl software poskytovat, a které zformulovalo právě FSF.

Svoboda spustit program za jakýmkoliv účelem (svoboda 0).

Svoboda studovat, jak program pracuje a přizpůsobit ho svým potřebám (svoboda 1). Předpokladem k výše uvedenému je přístup ke zdrojovému kódu.

Svoboda redistribuovat kopie, abyste pomohli vašemu kolegovi (svoboda 2).

Svoboda vylepšovat program a zveřejňovat zlepšení, aby z nich mohla mít prospěch celá komunita. (svoboda 3). Předpokladem k výše uvedenému je přístup ke zdrojovému kódu.¹⁰

Vidíme tedy, že, jádro svobody free softwaru neleží v jeho ceně, nýbrž v jeho technických vlastnostech. Slavné a výstižné prohlášení shrnuje, že svobodný software znamená svobodu jako třeba svobodu projevu, nikoliv jako pivo zdarma.¹¹ Zásadní je tedy dostupnost zdrojového kódu, která s sebou přináší právo program užívat, kopírovat a rozšiřovat. Zda za úplatu či zdarma, je pak na každém z nás.

---

⁹O celé historii hackerského hnutí, které vyrostlo na půdě MIT, pojednává Steven Levy ve své knize *Hackers, Heroes of the Computer Revolution*, volně dostupné na <http://www.gutenberg.org/ebooks/729>

¹⁰Projekt GNU <http://www.gnu.org/philosophy/free-sw.cs.html> (cit. 15. února 2011)

¹¹ibid

3.2. Open source software

Termín open source software znamená v podstatě pragmatičtější a obchodnický přívětivější pojetí free softwaru. Postrádá jeho filosofický nádech, spíše se soustřeďuje na využití silných stránek, které FOSS nabízí. Jestliže zastánce free softwaru spojuje Free Software Foundation, platformou open source softwaru je Open Source Initiative, založená roku 1998 Ericem Raymondem a Bruceem Perensem. Stejně jako FSF vede OSI svůj vlastní seznam schválených licencí, na které klade i podobné požadavky. Místo čtyř základních svobod uvádí deset pravidel, které se pochopitelně již zmíněným svobodám velmi podobají. Jen námatkou se jedná o volnou redistribuci, dostupnost zdrojového kódu, možnost vyrábět odvozená díla, a podmínky licencování.¹² Prvním významným počinem v historii OSI bylo zveřejnění zdrojového kódu webového prohlížeče Netscape, který v té době soupeřil o prvenství na trhu s prohlížečem Microsoftu.

Vůbec to byl internetový prostor, kde myšlenky svobodného softwaru pevně zakořenily, a kde dnes můžeme najít celou řadu potomků těchto nápadů. Za všechny můžeme uvést online encyklopedii Wikipedia, obchody Amazon či eBay, platební službu PayPal, a v neposlední řadě množství produktů a projektů společnosti Google.

Vzpomeneme-li si, v jakém prostředí vznikl myšlenkový a názorový základ FOSS, vidíme, že od té doby urazil pěkně dlouhou cestu. Zde je nutno připomenout, že zejména OSI nabádá programátory, aby nebrali pojem open source jako synonymum slova „zadarmo“. Můžeme se podívat na servery společnosti Red Hat, databázi MySQL, které jsou sice licencovány pod svobodnou licenci, ale za jejich provoz a údržbu si informatici účtují nemalé částky. Pro zajímavost, v roce 2001 přesáhly investice společnosti IBM do vývoje operačního systému GNU/Linux jednu miliardu dolarů.¹³ Byl to právě Linux, který udělal z celého FOSS hnutí respektovanou entitu na počítačovém trhu a zásadně změnil jeho komerční potenciál.

---

¹²Všech deset pravidel na Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Open_Source_Definition (cit. 19. února 2011)

¹³ Berry, David M., Copy, rip, burn, The Politics of Copyleft and Open Source, Pluto Press, 2008. str. 121

4. Veřejné softwarové licence

Pojem licencování počítačového programu se do autorského práva dostal z práva patentového, kdy majitel patentu uděloval licenci výrobcům a obchodníkům, tedy právo s jeho vynálezem nakládat. Jak již bylo uvedeno, software naplňuje pojem autorského díla, splňuje-li podmínky uvedené v § 2 autorského zákona. V nejklaasičtější podobě se jedná o proprietární software, kdy autorská práva k počítačovému programu vykonává obchodní společnost, jako zaměstnavatel jednotlivých programátorů. V takovémto případě uzavírá běžný uživatel se společností tzv. End User License Agreement (EULA, Licenční ujednání s koncovým uživatelem), ve kterém se obvykle zřiká svých práv, zavazuje se do programu nezasahovat, nekopírovat jej a nešířit dál.

Pro vysvětlení toho, jak je to s licencováním svobodného softwaru, je nutno si nejprve vysvětlit klíčové pojmy, tj. „copyleft“ a „virální licence“. FOSS hnutí neformálně rozlišuje různé stupně (druhy) licencí, podle jejich „přísnosti“. Nejvolnější je software dostupný jako tzv. „public domain“ (v podstatě volné dílo ve smyslu českého autorského zákona), se kterým může uživatel nakládat naprosto dle své libosti. Nutno dodat, že v našem právním řádu se takovýto software nemůže vyskytovat, neboť se nikdo nemůže svých práv vzdát (§ 26 autorského zákona) a počítačové programy jsou vyloučeny i z doktríny „fair use“ (volného užití), která umožňuje zhotovení kopie pro vlastní potřebu (§ 30 odst. 2 a 3 autorského zákona). Druhým stupněm jsou tzv. „permissive licenses“ (v češtině něco jako „dovolující“), nejznámější zástupcem je licence BSD (Berkeley Software Distribution). Jediným jejich požadavkem je uvedení autora a upozornění na licenci, další užití díla je zcela na uživateli. Nejformálnější skupina je zároveň nejrozšířenější, jedná se právě o virální licence. Tzv. virální fenomén znamená, že jakákoliv modifikace provedená v programu pod virální licenci, musí splňovat podmínky této licence. Tento efekt se nazývá také „copyleft“, efekt copyleftu nastává ale pouze v případě, že programátor pozměněnou verzi programu šíří dále. Znamená to tedy, že výsledné změny nemohou překročit rámec a požadavky té které licence a program tak musí nést totožnou ochranu. Nejčastějším druhem virální licence je populární GNU General Public License (GNU GPL nebo jen GPL, Všeobecná veřejná licence). Zajímavý názor zastávají někteří hard-core příznivci free softwaru, kteří tvrdí, že GPL, vzhledem k její složitosti a přísnosti, odporuje vlastně zásadním požadavkům jejich hnutí. Protiargumentem může být to, že původním autorem této široce využívané licence je jejich guru Richard Stallman. Jelikož je GNU GPL nejvýznamnějším zástupcem FOSS licencí, podíváme se na ni v další kapitole blíže.

Zmínku si zaslouží i iniciativa, která z myšlenek FOSS bezprostředně čerpá. Jelikož podobné snahy jako lídři počítačového trhu jsou vlastní i filmovým

či hudebním vydavatelstvím, Lawrence Lessig prohlásil, že tyto organizace „vyprovokovali válku proti svobodným inovacím“¹⁴. Ve své knize *Free Culture* popisuje mechanismy, které způsobují to, že v současné době přestává ona svobodná kultura existovat. Argumentem je, že v celé historii lidského pokolení se kultura utvářela na základě pozůstatků předešlých generací, což v dnešní době přestává být dost dobře možné, protože budete-li čerpat inspiraci z prací vašich předchůdců, nejspíše vás někdo zažaluje za porušování autorských práv. Proto výše jmenovaný prominentní právník založil v roce 2001 organizaci Creative Commons. Ta představila vlastní koncepci licence, která umožňuje kombinaci několika podmínek, za jakých může dílo užít kdokoli další.¹⁵ Jedná se podle mého názoru o životaschopný koncept právě pro ty, kteří se chtějí pokusit o to, aby volná kultura nezmizela definitivně ze světa, ať už se jedná o spisovatele, fotografy, muzikanty či filmaře. Tyto licence užívá například internetová encyklopedie Wikipedia. Tuto odbočku zakončíme představením iniciativy Open Access (Otevřený přístup), jejím cílem je zpřístupnění zejména vědecké literatury, tedy článků, výstupů pokusů apod. zainteresovaným kolegům. Důvody pro řešení stávající situace je zejména kvantita odborných publikací, která však neznamená automaticky kvalitu, ohromné náklady na pořízení těchto médií a prodleva mezi napsáním článku a jeho uveřejněním v tištěné podobě. Hnutí Open Access tak hledá cesty, jak zpřehlednit situaci na tomto trhu a poskytnout univerzitám a vědeckým institucím snadnější a rychlejší cestu ke kvalitním publikacím. Po Akademii věd ČR se Masarykova univerzita stala teprve druhou institucí na našem území, která se do tohoto progresivního projektu zapojila.¹⁶

4.1. GNU General Public License

Hlavní výhodou této nejrozšířenější licence je copyleftové působení, na stejné bázi, jako copyright omezuje práva dílo užívat, copyleftové licence tímto způsobem zaručují poskytnutí práv dalším nabyvatelům softwaru. GNU GPL je uznávána oběma zmíněnými organizacemi a často je jednou z dvou nebo více licencí, chránících počítačový program.

---

¹⁴Kumar, Sapna, Enforcing the GNU GPL, *Journal of Law, Technology & Policy*, University of Illinois, Roč. 2006, str. 445

¹⁵Creative Commons, dostupné na <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/typy-cc-licenci/> (cit. 26. února 2011)

¹⁶Více o tomto tématu např. Myška, Matěj, Brána vzdělání otevřena – Open Access workshop, *Revue pro právo a technologie*, 2011, č. 2, str. 6, dostupné na <http://www.law.muni.cz/content/cs/rpt/obsahy-cisel/>

První verze, napsaná Richardem Stallmanem, spatřila světlo světa už v roce 1989, vzhledem k datu vydání obsahovala pouze nejzákladnější prostředky, jak zajistit dodržování čtyř zaručených svobod. Proto hned o dva roky později přichází verze druhá, která se přes různé své derivace (LGPL, AGPL) dožila roku 2007, jedním z milníků a velkých úspěchů byl rok 1992, kdy pod tuto licenci přešel finský programátor Linus Torvalds se svým operačním systémem Linux. Zatím poslední verze GNU GPL byla po téměř dvouletém jednání a připomínkování konečně přijata v červnu 2007. Měla by pokrývat nové trendy a prázdná místa, která se objevila v jejím předchůdci, a to zejména zneužití Digital Rights Managementu (DRM) ochrany, tedy omezování modifikace pomocí nastavení hardwaru a obcházení licence pomocí patentových dohod, jak nám v roce 2006 předvedli Microsoft a Novell.¹⁷

4.1.1. Licence či smlouva?

V zemích case law je stále bez jednoznačného výsledku diskutována otázka, zda je GNU GPL opravdu licenci, jak naznačuje ve svém názvu, či smlouvou. Význam tohoto sporu leží v následné právní ochraně, kdy je rozlišována odpovědnost smluvní a odpovědnost za porušení autorského práva. V České republice se jako v ostatních zemích kontinentálního práva jedná o smlouvu. Jejím specifikem je, že se jedná o smlouvu ve většině případů uzavíranou na dálku, navíc nejčastěji dle ustanovení §46 odst. 6 autorského zákona, tedy bez předem určeného počtu subjektů a bez vyznění navrhovatele.

V článku Eduarda Szattlera¹⁸ je poukázáno na situaci, kdy se do sporu dostanou strany s různým pojetím licenčního ujednání. Je logické, že poslední verze GNU GPL se vydala cestou internacionalizace, ze stejného důvodu je ale nemožné postihnout všechny potenciální komplikace, které mohou v případě sporu nastat. V případě vnímání licence jako opravdové licence, tedy jednostranného právního úkonu, a jejího následného porušení, řídicího se autorským právem, by mělo být rozhodujícím určovatelem lex loci, tedy právo místa, kde k takovému porušení došlo. Ke stejnému závěru dojdeme myšlenkovou konstrukcí, kdy mluvíme o mimosmluvním vztah, na který dopadá nařízení Řím II, jeho článek 8 upravuje porušení práv duševního vlastnictví, konkrétně v odstavci 2 čteme, že „Rozhodným právem pro

---

¹⁷Microsoft a Novell: ze soupeřů partneři, Root.cz (online), dostupné na <http://www.root.cz/clanky/microsoft-a-novell-ze-souperu-partnery/> (cit. 24. února 2011)

¹⁸Szattler, Eduard, GPL „Viral“ License or „Viral“ Contract, *Masaryk University Journal of Law & Technology*, 2007 Roč. 1, č. 1, str. 67

mimosmluvní závazkové vztahy, které vznikají z porušení jednotného práva duševního vlastnictví Společenství, je v otázkách neupravených příslušným aktem Společenství právo země, ve které k tomuto porušení došlo.¹⁹

O poznání komplikovanější situace nastává v momentě, kdy se jedná o dva subjekty, z nichž jeden trvá na tom, že udělil licenci (zmocnil uživatele), zatímco druhý je přesvědčen o tom, že uzavřel smlouvu. Pojetí GNU GPL jako smlouvy nás směřuje do nařízení Řím I, vzhledem k tomu, že prodej, zhotovení či distribuce softwaru naplňuje více písmen článku 4 odstavce 1, odstavec 2 nám říká, že „Pokud se na smlouvu nevztahuje odstavec 1 nebo pokud by se na prvky smlouvy vztahovalo více než jedno z písmen a) až h) odstavce 1, řídí se smlouva právem země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.“²⁰ Snadno si ale dokážeme představit, že zjistitelnost a vymahatelnost práva je vzhledem k povaze svobodného softwaru (kolektivní tvorba lidí z různých koutů planety) spíše z říše snů.

4.1.2. Odpovědnost za vady

Problém přichází hned s úvodním konstatováním, totiž, že legální definice počítačového programu schází jak v českém, tak v mezinárodním právu. Software jako takový je nehmotné duševní vlastnictví, jeho účelem je zajišťovat v počítači správné fungování fyzických částí (hardware). Věcí v právním slova smyslu může být datový nosič, ale nikoliv samotný software, který je souhrnem a postupem metod, operací, vedoucích k různorodým úkonům a činnostem. Neztotožňuji se s názorem některých právníků, kteří zařazují software mezi movité věci. V současné době, kdy nenacházíme odpověď na podstatu softwaru ani v občanském zákoníku, ani v autorském zákoně, musíme jej podřadit pod „jinou majetkovou hodnotu“ (§118 Občanského zákoníku), což z něj dělá předmět práv a povinností, podobně jako třeba know-how.

S tím souvisí i problematika zodpovědnosti za správné fungování softwaru, tedy jeho bezvadnost. I na počítačový program se ve chvíli, kdy je

---

¹⁹Nařízení   Řím   II   <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:199:0040:01:CS:HTML>

(cit. 22. února 2011)

²⁰Nařízení   Řím   I   <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:177:0006:01:CS:HTML>

(cit. 22. února 2011)

předmětem závazkového vztahu (ať už dle občanského či obchodního práva), musí dát uplatnit práva kupujícího, tedy věc v záruční době reklamovat. Nebudu se zabývat otázkami, kdy a za jakých okolností možné reklamaci požadovat, kdo je v těchto případech legitimován, nýbrž bych chtěl poukázat na poměrně častou praxi výrobců a distributorů softwaru, totiž zřikání se zodpovědnosti za vady, nesprávné fungování či způsobené škody. Můžeme říci, že praxe neposkytnutí záruky („disclaimer warranty“) či omezení odpovědnosti za škodu („limitation of liability“) se vyskytuje jak u softwaru proprietárního, tak v samotných podmínkách GNU GPL.

V prvně uvedeném případě je to zarážející zejména s ohledem na to, že za produkt ve většině případů platíme nemalé peníze, načež při „odklikávání“ licenčních podmínek (End User License Agreement), čímž s výrobcem uzavíráme licenční smlouvu, souhlasíme s tím, že výrobce nenese za faktické vady svého výrobku žádnou odpovědnost. S ohledem na to, že § 574 odst. 2 občanského zákoníku praví „Dohoda, kterou se někdo vzdává práv, jež mohou v budoucnosti teprve vzniknout, je neplatná.“, můžeme směle říct, že podmínky a smluvní ujednání jsou v rozporu se zákonem. Stejnou podmínku stanovuje pro obchodněprávní režim § 386 odst. 1 obchodního zákoníku slovy „Nároku na náhradu škody se nelze vzdát před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout.“ Zůstaneme-li však v rovině občanského práva, zřejmě nejčastěji si budeme pořizovat software jako spotřebitelé, tedy osoby nejednající v rámci své obchodní činnosti (viz § 52 občanského zákoníku), tzn. formou spotřebitelské smlouvy. Pak je nutno vzpomenout také § 56 odst. 3 písm. b) občanského zákoníku, který říká, že „Nepřípustná jsou zejména smluvní ujednání, která vylučují nebo omezují práva spotřebitele při uplatnění odpovědnosti za vady či odpovědnosti za škodu.“ Takováto ujednání jsou podle § 55 odst. 2 občanského zákoníku neplatná, zajímavostí je, že vzdání se svých práv ve spotřebitelské smlouvě se s účinností od 1. srpna 2010 přesunulo z kategorie relativní neplatnosti, definované v § 40a, do neplatnosti absolutní.

V případě, že se jedná o svobodný software, licencovaný pod GNU GPL, znamená to právně téměř totéž (článek 15 odpírá záruku a článek 16 omezuje odpovědnost na míru požadovanou zákonem), ale celá věc je technicky ještě komplikovanější než u proprietárního softwaru. Prokázat odchylku od běžné funkcionality programu je natolik komplikované, že uplatňování práva na náhradu škody u počítačových programů je raritou. Důvodem, proč se v těchto záležitostech už nevede celá řada sporů, je nejen to, že dokázat vadu u zpravidla velmi složitého počítačového programu je schopen pouze počítačový odborník ale navíc si tato záležitost žádá i právníka s potřebným porozuměním podstatě problému. Dokážeme si tedy představit, kolik „obyčejných“ lidí je ochotno rozpoutat takovou soudní při, navíc s nejasným výsledkem, zvláště když existují daleko bezbolestnější způsoby nápravy (např. obstarání si obdobného programu jinou, obvykle „pirátskou“ cestou). V praxi už především vůdčí společnosti jako Microsoft či Apple reflektují ve svých univerzálních licenčních ujednáních skutečnost,

že taková míra odpovědnosti, jaká by jim vyhovovala, není mnoha právními řády dovolena.²¹

Dalším častým jevem v licenčních podmínkách, a to zejména u FOSS, je věta, že software přebíráte „as is“, slovy českého zákonodárce „jak stojí a leží“ (§ 501 občanského zákoníku). Přestože tuto formulaci používá mezi mnoha jinými např. operační systém na bázi Linuxu Ubuntu²² nebo společnost Adobe²³, v našem právním řádu také neobstojí. Jak totiž již několikrát judikoval Nejvyšší soud ČR (např. 25 Cdo 1741/1998 32 Cdo 5430/2007), toto ustanovení se týká pouze souhrnu věcí, nikoliv věcí individuálně určených.²⁴ V následující kapitole se podíváme na otázku, která ale těmto diskusím logicky předchází, totiž jaký je vlastně status GNU GPL, zda je právem uznatelná a její podmínky tudíž vymahatelné.

4.1.3. Právní relevance GNU GPL v zrcadle judikatury

Zopakujme si, že GNU GPL je speciální licenční smlouvou, jejíž některé části mohou být rozporné s právním řádem určitého státu, její specifickou vlastností je „copyleftový“ efekt, tedy odvozená díla musí rovněž splňovat podmínky a nést tuto licenci. A právě v této skutečnosti a povinnosti leží jádro většiny soudních sporů, které se v souvislosti s GNU GPL odehrály.

---

²¹ Viz např. podmínky operačního systému Mac od společnosti Apple, dostupné na <http://store.apple.com/Catalog/US/Images/MacOS9.htm> (cit. 1. března 2011) či operačního systému Windows 7 společnosti Microsoft, dostupné na <http://www.microsoft.com/about/legal/en/us/IntellectualProperty/UseTerms/Default.aspx> (cit. 1. března 2011)

²² Nápověda k programu, dostupná na <https://help.ubuntu.com/2007m/kubuntu/desktopguide/cs/ln-id2569084.html> (cit. 1. března 2011)

²³ Obchodní podmínky k Adobe Flash, dostupné na http://www.adobe.com/products/eulas/pdfs/flash_platform_dist_serv_eula_9-1-09.pdf (cit. 1. března 2011)

²⁴ Souhrnně k tématu odpovědnosti za vady softwaru články Odpovědnost za vady software, Aujezdský, Josef, dostupný na <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/pravo-it/odpovednost-za-vady-software.html> (cit. 1. března 2011) nebo Odpovědnost za vady software, Knebl, Ondřej, Šurmanová, Michaela, dostupný na http://pravniradce.ihned.cz/c4-10078260-46529960-F00000_d-odpovednost-za-vady-software (cit. 1. března 2011)

S přehledem dosavadní judikatury ve věcech GNU GPL začneme za mořem, kde se lidé soudí přeci jen raději než na evropském kontinentu. V roce 2002 žalovala společnost MySQL AB (tvůrce nejpoužívanějšího databázového systému na světě, který je licencován pod GNU GPL) společnost Progress NuSphere za porušení autorských práv a práv z ochranné známky. Rozřešení technicky složitého problému se veřejnosti nedostalo, protože mezi stranami byl nakonec uzavřen smír. Otázka, zda nelicencovaný software může ve svém kódu odkazovat na software licencovaný (zde tedy databázi MySQL) bez toho, aniž by vzniklo odvozené dílo, je tedy dodnes předmětem dohadů mezi zastánci různých pojetí. Na odpověď, jakou roli hraje GNU GPL jsme si museli ještě počkat.

Nejaktivnějším bojovníkem proti této licenci je bezesporu společnost SCO, ta, přestože je od roku 2007 v insolvenci, vede do současnosti spory s takovými giganty jako IBM, Novell nebo Red Hat. Své tažení zahájila v srpnu 2003 jednoznačným prohlášením, že „GPL nemá žádnou právní závaznost“.²⁵ SCO (ještě pod jménem Caldera) vyvíjela vlastní operační systém na bázi UNIX a obvinila výše zmíněné společnosti, že prvky z jejich systému neoprávněně používají ve svých Linuxových projektech. Nároky vznesené proti IBM vyšplhaly z původní miliardy dolarů na celých pět miliard a v jednom z mnoha doplnění žaloby se SCO pokoušela dokonce namítnout rozpor GNU GPL s osmým článkem Ústavy USA! Bez zajímavosti není, že sama Caldera distribuovala mezi léty 1994 a 2003 i Linux, ostatně jejich vlastní právo k inkriminovaným částem operačního systému UNIX bylo v průběhu sporu zpochybňováno. Jelikož samotná otázka vynutitelnosti GNU GPL vzhledem k množství sporů a řady nároků (porušení obchodního tajemství, patentová ochrana atd.) upadla do pozadí, zmíním se pouze o momentální situaci v jednotlivých soudních případech. Spor s IBM dosud není definitivně uzavřen, soudce Dale Kimball usnesením ze dne 21. září 2007 (týden po vyhlášení bankrotu SCO) řízení zastavil do skončení insolvenčního řízení.²⁶

Ve věci SCO vs. Novell vznesla společnost Novell řadu protinávrhů, se kterými byla nakonec velmi úspěšná. Dne 10. srpna 2007 rozhodl rovněž Dale Kimball, že vlastníkem dotyčných částí UNIXu je společnost Novell. Jednání, kde měla být vyčíslena přesná částka škod, způsobených SCO, bylo nařízeno na 17. září 2007, ze stejného důvodu jako v případě IBM však bylo řízení zastaveno. V listopadu bylo vydáno povolení vnesení rozsudku ohledně náhrady škody, ale s odloženou právní mocí. Došlo k záměně účastníků, vzhledem k dosavadnímu vývoji se tak Novell ocitl v pozici

---

²⁵SCO-Linux controversies, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/SCO-Linux_controversies (cit. 2. března 2011)

²⁶SCO v. IBM, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/SCO_v._IBM (cit. 2. března 2011)

žalobce a žádal téměř 20 milionů dolarů, 16. července 2008 soud rozhodl, že SCO musí zaplatit společnosti Novell přes 2, 5 milionu dolarů z titulu bezdůvodného obohacení a poškozování věřitele. Úroky z prodlení a náklady řízení tvoří dalšího 1, 5 milionu. Odvolací soud částku potvrdil, ale zpochybnil vlastnické právo Novellu k částem operačního systému. Přes neúspěšný pokus Novellu obrátit se na Nejvyšší soud se případ dostal před porotu a 30. března rozhodl soudce Ted Stewart, že Novell je opravdu oprávněným držitelem vlastnického práva k součástí programu, které nabyly v dobré víře.²⁷

Nyní se přesuneme do Evropy, konkrétně do sousedního Německa, kde se konečně dočkáme odpovědi na klíčovou otázku. Snažení FOSS aktivistů u našich západních sousedů je spjato se jmény informatika Haralda Welteho a právníka Tilla Jaegera²⁸, zakladatele organizace ifrOSS (Institut für Rechtsfragen der Freien und Open Source Software, Institut pro právní otázky FOSS). Jejich prvním úspěchem bylo vydání předběžného opatření Zemským soudem v Mnichově, kterým projekt netfilters/iptables (jedním z autorů byl Harald Welte) žádal, aby společnost Sitecom upustila od distribuce routeru, jehož software obsahoval framework licencovaný pod GNU GPL. Návrhu bylo vyhověno, naopak odvolání Sitecomu bylo odmítnuto a společnost musela žalobci zaplatit náklady řízení. V písemném odůvodnění se nechal mnichovský soud zřejmě inspirovat rozsudkem ve věci Jacobsen v. Kratzer (ten se ale netýkal GNU GPL nýbrž starší Artistic License), když prohlásil, že došlo nejen k porušení smlouvy, ale jednání žalovaného porušuje také autorská práva. GNU GPL se tak konečně dočkala soudního potvrzení své existence. Následně začal Harald Welte sbírat podněty ohledně porušování licenčních podmínek a rozhodl se založit webovou stránku, která bude podobné stížnosti monitorovat a zastřešovat. Stránka www.gpl-violations.org tak svým jménem zastupuje zájmy vývojářů, jejichž licencované dílo je užíváno v rozporu s podmínkami GPL. Dalším terčem této iniciativy byla společnost Skype. Ta se porušení GNU GPL dopustila tím, že distribuovala v různých zemích přístroj pro internetovou telefonii SMC WSKP100, který obsahoval Linuxové jádro, aniž by umožnila přístup ke zdrojovému kódu. Po podání žaloby sice Skype začal uvádět odkaz na znění podmínek, ale soud v Mnichově neshledal tento způsob ve shodě s požadavky GNU GPL a www.gpl-violations.org tak byl i v dalším případě úspěšný.

---

²⁷SCO v. Novell, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/SCO_v._Novell (cit. 2. března 2011)

²⁸Jaeger, Till, Enforcement of the GNU GPL in Germany and Europe, *JIPITEC*, Roč. 1, č. 1, str. 34, dostupné na <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-1-1-2010/2419/dippadm1268746871.43.pdf> (cit. 2. března 2011)

Teprve v roce 2007 se dostalo GNU GPL stejného potvrzení i ve Spojených státech. V případě Erik Andersen a Rob Landley v. Monsoon Multimedia šlo opět o nedostatečnou dostupnost zdrojového kódu a také severoamerický soud konstatoval porušení autorského práva a přisoudil žalobcům náhradu škody a náklady řízení, celkově ve výši zhruba dvou set tisíc dolarů.

Je vidět, že GNU GPL si své místo na slunci přeci jen vybojovala (následovala další vítězství v USA, ale třeba také v Jižní Koreji)²⁹, nyní čekáme na spory, které se objeví v souvislosti s poslední verzí této licence, nejspíše se bude týkat právě těch oblastí, kterých se GNU GPL nově dotýká, tj. obcházení podmínek pomocí patentových dohod či DRM.

5. Perspektiva FOSS

Mohlo by snad dojít k omylu, že svobodný software je doménou hackerů a nevýznamných skupin počítačových odborníků, doufám ale, že shora uvedené příklady (objem investic do operačního systému Linux, lobby proti zavedení patentovatelnosti softwaru v Evropské unii) dokazují, že FOSS rozhodně nelze opomíjet. Ostatně také průzkumy popularity ukazují vzestupnou tendenci užívání FOSS. Linux je druhý nejčastěji používaný operační systém, webový prohlížeč Mozilla Firefox je na svém trhu rovněž dvojkou, servery Apache a databáze MySQL jsou ve svých oborech jasnými lídry.³⁰ Prostý rychlý průzkum v semináři Software law na Právnické fakultě Masarykovy univerzity ukázal to, co globální žebříčky, popularita programů jako Firefox, VLC Player či GIMP je nezanedbatelná. Oblíbený argument výrobců proprietárního software, že FOSS je nespolehlivý a bez technické podpory, dnes naprosto neobstojí, bezpečnost např. Mozilly Firefox není ve srovnání s produktem Microsoftu Internet Explorer o nic horší, ba spíše naopak. Další velkou cílovou skupinou, která se zřejmě dříve či později připojí k uživatelům svobodného softwaru, budou vlády a státní aparát obecně, jisté náznaky (podpora otevřených formátů) lze už vystopovat i v České republice. Právě tento typ „zákazníka“ skýtá pro vývojáře skvělou

---

²⁹GNU GPL, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/GNU_General_Public_License (cit. 2. března 2011)

³⁰Za všechny průzkumy výborný článek Davida Wheelera, Why Open Source Software / Free Software (OSS/FS, FLOSS, or FOSS)? Look at the Numbers!, dostupný na http://www.dwheeler.com/oss_fs_why.html (cit. 2. března 2011)

ekonomickou příležitostí, protože poskytování servisu a technické podpory bude velmi stabilním zdrojem příjmů.

Můj osobní názor je takový, že postupem času (samozřejmě těžko odhadovat, kdy se tomu tak stane) bude proprietární software nahrazen softwarem svobodným, určitě ne v plné míře, ale situace by mohla být zrcadlově obrácená současnému stavu. V této práci popsané výhody budou umocněny tím, že neustále se zdokonalující počítače jsou navíc poprvé v historii obsluhovány velmi gramotnými uživateli, kteří pracují s počítačem od dětství a od kterých lze očekávat vyšší míru požadavků na svobodu při práci s počítačem (současná situace hromadného kriminalizování nemalé části uživatelů, kterou zejména hudební vydavatelství zastírají svou naprosto neschopností vývoje, je trvale neudržitelná). Pokud se tak skutečně stane, tento vývoj s sebou přinese pochopitelně celou řadu úskalí, například zda je vůbec možné, aby si svobodný software svoji svobodu uchoval, když bude užíván v masovém měřítku. S tím souvisí třeba provokativní otázka, co by se stalo, kdyby si FSF nechala GNU GPL patentovat...

Jestliže FSF i OSI podporuje své sympatizanty, aby si za své programy nechali zaplatit, nelze vyloučit ani to, že FOSS může být předmětem stejné počítačové zlaté horečky, jakou svět zažil v 90. letech minulého století. Třeba to pak bude Richard Stallman, který bude moci v jednom ze svých četných projevů konstatovat, že dlouhá léta vládnoucí král uvolnil konečně místo svému nástupci.

6. Závěr

Cílem této práce bylo komplexně představit způsoby ochrany počítačových programů a to především právní aspekty, související s čím dál populárnějším svobodným softwarem. Pro jejich demonstraci jsem záměrně zvolil GNU General Public License z toho důvodu, že se jedná o licenci nejrozšířenější, která navíc nejlépe vystihuje základy a výchozí principy FOSS.

Po představení historického vývoje a popsaní současných přístupů k ochraně softwaru jsem se pokusil zmapovat myšlenkové konstrukce a východiska dvou zásadních organizací, které do značné míry určují diskurs v pojednávané oblasti. Jejich společným jmenovatelem jsou veřejné softwarové licence, tedy těžiště celé této práce. Jejich právně relevantní vlastnosti jsem pro přehlednost nejprve pouze popsal a následně se věnoval jejich rozboru. Na příkladu GNU GPL jsem se věnoval těm nejkontroverznějším a nejaktuálnějším otázkám, které s sebou tato rozšířená licence přináší, konkrétně byl podroben zkoumání vlastní charakter takového ujednání, tedy zda lze považovat GNU GPL za smlouvu či za licenci, následně byla popsána problematika odpovědnosti za vady počítačového programu a na závěr jsem odpověděl na otázku, zda je GNU GPL vůbec závazná a právně vymahatelná. Odpověď nám vzhledem ke

složitosti tématiky přirozeně dává zatím pouze judikatura, nikoliv zákonodárce.

Na samotný závěr jsem připojil vlastní odhad vývoje situace okolo FOSS v blízké budoucnosti, který zohledňuje i spojené společenské a ekonomické faktory, pro které v předchozí části nebylo ze zjevných důvodů místo.

Literature:

- Aujezdský, Josef, Licence, dostupné na <http://www.root.cz/specialy/licence/pravni-povaha-licencnich-podminek-k-software/> (cit. 11. března 2011)
-
- Aujezdský, Josef, Odpovědnost za vady software, dostupný na <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/pravo-it/odpovednost-za-vady-software.html> (cit. 1. března 2011)
-
- Berry, David M., Copy, rip, burn, The Politics of Copyleft and Open Source, 2008, Pluto Press
-
- Creative Commons, dostupné na <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/typy-cc-licenci/> (cit. 26. února 2011)
-
- GNU GPL, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/GNU_General_Public_License (cit. 2. března 2011)
-
- History of copyright law, Wikipedia, dostupný z http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_copyright_law (cit. 10. února 2011)

-
- <https://help.ubuntu.com/2007m/kubuntu/desktopguide/cs/Inid2569084.html> (cit. 1. března 2011)
-
- <http://store.apple.com/Catalog/US/Images/MacOS9.htm> (cit. 1. března 2011)
-
- http://www.adobe.com/products/eulas/pdfs/flash_platform_dist_serv_eula_9-1-09.pdf (cit. 1. března 2011)
-
- <http://www.microsoft.com/about/legal/en/us/IntellectualProperty/UseTerms/Default.aspx> (cit. 1. března 2011)
-
- <http://www.root.cz/clanky/microsoft-a-novell-ze-souperu-partnery/> (cit. 24. února 2011)
-
- Jaeger, Till, Enforcement of the GNU GPL in Germany and Europe, JIPITEC, Roč. 1, č. 1, dostupné na <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-1-1-2010/2419/dippadm1268746871.43.pdf> (cit. 2. března 2011)
-
- Knebl, Ondřej, Šurmanová, Michaela, Odpovědnost za vady software, dostupný na http://pravniiradce.ihned.cz/c4-10078260-46529960-F00000_d-odpovednost-za-vady-software (cit. 1. března 2011)
-
- Kumar, Sapna, Enforcing the GNU GPL, Journal of Law, Technology & Policy, University of Illinois, Roč. 2006
-

- Levy, Steven, Hackers, Heroes of the Computer Revolution, dostupné na <http://www.gutenberg.org/ebooks/729>
-
- Lynne Durell, Karen, IP Protection or Computer Software: How Much and What Form is Effective?, International Journal of Law and Information Technology, Roč. 8, č. 3, Oxford University Press 2000
-
- Myška, Matěj, Brána vzdělání otevřena – Open Access workshop, Revue pro právo a technologie, 2011, č. 2, str. 6, dostupné na <http://www.law.muni.cz/content/cs/rpt/obsahy-cisel/>
-
- Nařízení Řím II, dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:199:0040:01:CS:HTML> (cit. 22. února 2011)
-
- Nařízení Řím I, dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:177:0006:01:CS:HTML> (cit. 22. února 2011)
-
- Open Source Initiative, <http://www.opensource.org/docs/osd> (cit. 19. února 2011)
-
- Projekt GNU <http://www.gnu.org/philosophy/free-sw.cs.html> (cit. 15. února 2011)
-

- SCO v. IBM, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/SCO_v._IBM (cit. 2. března 2011)
-
- SCO v. Novell, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/SCO_v._Novell (cit. 2. března 2011)
-
- SCO-Linux controversies, Wikipedia, dostupné na http://en.wikipedia.org/wiki/SCO-Linux_controversies (cit. 2. března 2011)
-
- Szattler, Eduard, GPL „Viral“ License or „Viral“ Contract, Masaryk University Journal of Law & Technology, 2007, Roč. 1, č. 1
-
- The European Patent Convention, EPO, přijato 5. 10. 1973. Ustanovení úmluvy dostupné na stránkách Evropského patentového úřadu <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/epc/2010/e/ar52.html> (cit. 10. února 2011)
-
- TRIPS, WTO, přijato 15. 4. 1994, plné znění dostupné na http://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/t_agm0_e.htm (cit. 10. února 2011)
-
- Wheeler, David, Why Open Source Software / Free Software (OSS/FS, FLOSS, or FOSS)? Look at the Numbers!, dostupný na http://www.dwheeler.com/oss_fs_why.html
-
- Wikipedia, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Licence> (cit. 3. března 2011)
-

- Wikipedia,
http://en.wikipedia.org/wiki/Proposed_directive_on_the_patentability_of_computer-implemented_inventions (cit. 10. února 2011)
-
- WIPO Copyright Treaty, WIPO, přijato 20. 12. 1996, plné znění dostupné na http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/trtdocs_wo033.html#P56_5626 (cit. 10. února 2011)
-
-

Contact – email
f.horak@gmail.com